

Sygn. akt VII U 1299/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 stycznia 2016 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący: Sędzia S.O. Lucyna Stąsik-Żmudziak

Protokolant: st. sekretarz sąd. Małgorzata Gruza

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2016 roku w Lublinie

sprawy Z. H. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania Z. H. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 18 czerwca 2015 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala Z. H. (1) prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia(...) roku.

Sygn. akt VII U 1299/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 czerwca 2015r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił Z. H. (2) prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013 r., Nr 1440, ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.). W uzasadnieniu podano, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy a jedynie 1 rok, 4 miesiące i 1 dzień. (k.16ae)

Z treści odwołania Z. wynika, że domagał się zmiany powyższej decyzji przez przyznanie prawa do emerytury po uprzednim ustaleniu, że wykonywał w budownictwie w szczególnych warunkach prace zbrojarsko-betoniarskie w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w C. (k. 2as)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, powtarzając argumentację przytoczoną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. (k.3 as)

Na rozprawie strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Wnioskodawca Z. H. (1) urodził się w dniu (...) (k. 1 a.e.). Od dnia 21.04.1997 r. przyznano mu prawo do renty III grupy inwalidów, następnie renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. (decyzja k. 40a.r.). Prawo do świadczenia przyznawane było mu kolejnymi decyzjami na dalsze okresy, obecnie na stałe.

W dniu (...) r. Z. H. (1) złożył wniosek o emeryturę, w treści którego zawarł oświadczenia o tym, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego ani nie pozostaje w stosunku pracy. (wniosek k. 1-3 a.e.). We wniosku powołał się na dokumentację zgromadzoną w aktach sprawy oraz dołączył dowody na pracę w gospodarstwie rolnym.

W oparciu o posiadane dokumenty organ rentowy ostatecznie ustalił łączny staż podlegania ubezpieczeniom na dzień 1 stycznia 1999 r. w wymiarze 25 lat. Jedynie okres zatrudnienia w (...) w C. od 01.12.1973r. do 01.04.1975r. uwzględniono przy obliczaniu jego stażu pracy w warunkach szczególnych, ponieważ nie zostało złożone żadne świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W tym stanie rzeczy wydana została zaskarżona decyzja. (k. 16ae)

W toku postępowania sądowego zgromadzono akta osobowe z okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) (k. 12 as) oraz przesłuchano wnioskodawcę i wskazanych przez niego świadków.)

Z. H. (1) z dniem 20 czerwca 1979r. zawarł umowę o pracę z (...) (...) (...) zajmowało się budową domów, na terenie prowadziło różne budowy, w tym osiedli mieszkaniowych. Posiadało oddzielną bazę - betoniarnię – wydział Prefabrykacji, gdzie produkowano wszystkie elementy budowlane potrzebne do budowy domów: płyty, ściany, stropy, schody, gzymsy i inne drobne elementy betonowe. Wnioskodawca zawarł z tym przedsiębiorstwem początkowo umowę na dwutygodniowy okres próbny od dnia 01.08.1979r. w pełnym wymiarze czasu pracy. Miejsce pracy określono w betoniarni, tym że stanowisko pracy w związku z posiadanymi uprawnieniami wskazano jako operator suwnicy w wydziale prefabrykacji. Praca na tym stanowisku na suwnicy polegała na obsłudze suwnicy, rozformowywaniu, montażu form, zaszrojeniu form, formowaniu elementów betonowych. W sumie faktycznie wnioskodawca wykonywał pracę betoniarza zbrojarza. Pracował na linii technologicznej, tzw. linii potokowej związanej z produkcją poszczególnych elementów betonowych. Najpierw były przygotowywane formy zbrojeniowe, wykonywane zbrojenia pod elementy pryskano odpowiednim płynem by beton nie łączył się ze zbrojeniem, formy się przesuwaly, zalewano gęstym betonem, wibrowano, w między czasie okładano watą szklaną, układano w palety i zsuwano z taśmy. W okresie od 15.07.1980r. powierzono wnioskodawcy obowiązki brygadzysty. Razem z innymi betoniarzami zbrojarzami wykonywał na betoniarni elementy budowlane, organizując jednocześnie pracę swojej brygady.

Od 01.01.1984r. w ramach podziału (...) (...) wyodrębniono (...) Przedsiębiorstwo Produkcji (...) ‘ (...) w C. i wnioskodawca nadal w nim pracował na poprzednim stanowisku pracy i z poprzednio określonymi obowiązkami betoniarza suwnicowego, brygadzysty. Zaznaczyć należy, że wnioskodawca nie wykonywał typowej pracy suwnicowego operatora suwnicy wieżowej ale zwykłej suwnicy obsługiwanej z pozycji pracownika fizycznego, służącej do zdejmowania z linii produkcyjnej wyprodukowanych elementów betonowych. Oprócz obsługi suwnicy wnioskodawca przede wszystkim wykonywał typowe prace zbrojarskie służące przygotowaniu form do elementów budowlanych oraz prace betoniarskie związane z zalewaniem form, ich wibrowaniem, zaparaniem. Praca była wykonywana w uciążliwych warunkach: kurzu, pyłu, hałasie wytwarzanym przez pracujące maszyny. Szczególnie uciążliwe były wibracje jako konieczny element do spajania betonu. Była ciężka fizycznie. Część elementów było wykonywanych ręcznie. Pracę wykonywano w różnych warunkach atmosferycznych. Część elementów wytwarzano na hali a część na powietrzu.

W okresie od 01.03.1989r. do 30.06.1990r. wnioskodawca przebywał na budowie eksportowej w CSRR w charakterze betoniarza zbrojarza. Wyjazd był organizowany w ramach przedsiębiorstwa (...). Praca była wykonywana na budowie szpitala. Wnioskodawca wykonywał tam zbrojenia, szalunki i zalewał je betonem.

Po powrocie z budowy eksportowej wnioskodawca ponownie podjął pracę w (...) na poprzednim stanowisku pracy, którą wykonywał do 31.10.1993r. Z akt osobowych wnioskodawcy wynika, że w okresie zatrudnienia podejmował w macierzystym zakładzie pracy dodatkowe zajęcia poza normalnymi godzinami pracy tak związane z pracami załadunkowymi magazynowymi jak i prace betoniarskie. Nie wpływały one na podstawowy pełny wymiar czasu pracy gdyż były wykonywane po godzinach.

W 1993 roku tak (...) jak sam (...) upadł. Na jego miejscu powstały różne spółki budowlane, wykonujące w tych samych miejscach poprzednią produkcję budowlaną. Jedną z pierwszych takich spółek był Zakład Usługowo- (...) sp. z o.o. Początkowo wnioskodawca został tam zatrudniony od 01.12.1993r. do 31.01.1994r. w wymiarze ¾ etatu a następnie od 01.02.1994r. do 31.08.1995r. i od 01.09.1995r. do 11 listopada 1995r. na pełny etat na stanowisku operatora suwnicy, betoniarza. Praca była wykonywana w tym samym miejscu co poprzednio w okresie zatrudnienia w F., na tych samych maszynach i przy produkcji tych samych elementów budowlanych z identycznym zakresem obowiązków i czynności betoniarza zbrojarza. Warunki pracy w związku z wykonywaniem tego samego rodzaju pracy nadal były uciążliwe. Wręcz się pogorszyły gdyż produkcja elementów budowlanych była wykonywana na dworze na terenie odkrytym betoniarni. Jednocześnie już z dniem 09.10.1995 roku wnioskodawca podjął w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnienie w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowym (...) sp. z o.o. w S. Dużym. Była to kolejna spółka, która wykonywała poprzedni asortyment budowlany w tym samym miejscu na tych samych maszynach w takich samych warunkach. Pracę w tej firmie wykonywał do 20.04.1997r. Początkowo spółka ta miała siedzibę i oddzielny zakład produkcyjny w S. a potem w C.. Nadal praca wnioskodawcy była świadczona w tym samym miejscu na poprzednim stanowisku pracy przy produkcji tych samych elementów budowlanych na stanowisku betoniarza zbrojarza.

W sumie wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych – prace betoniarsko zbrojarskie w następujących zakładach:

- w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym i (...) w okresach od 20.06.1979r. do 28.02.1989r. (9 lat, 8 miesięcy i 11 dni), od 30.07.1990r. do 31.12.1991r. (1 rok., 5 miesięcy i 2 dni) i od 15.01.1992r. do 31.01.1993r. (1 rok i 17 dni) w sumie 12 lat i 2 miesiące.

- w trakcie budowy eksportowej w CSRR od 01.03.1989r. do 30.06.1990r. -1 rok i 4 miesiące;

- w Zakładzie Usługowo- (...) sp. z oo. od 01.02.1994r. do 11.11.1995r. przez okres 1 roku, 9 miesięcy i 11 dni;

- w Przedsiębiorstwie Produkcyjno- Handlowym (...) sp. z o.o. w okresie od 12.11.1995r. do 20.04.1997r. przez okres 1 roku 5 miesięcy i 8 dni.

Wszystkie te okresy stanowią sumę 16 lat i 8 miesięcy.

Wnioskodawca nie posiadał z tych zakładów pracy świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Obecnie z powodu ich likwidacji uzyskanie takiego świadectwa nie jest możliwe. (dowód akta osobowe z (...) wraz z umowami o pracę, angażami, świadectwem pracy k. 12as, zeznania wnioskodawcy k. 19v-20v-22as, zeznania świadków: A. Z. (k. 21-22vas, A. B. k. 21as)

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o wskazane dowody.

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić, że przesłuchani w sprawie świadkowie: A. Z. i A. B. to osoby obce dla wnioskodawcy, które były zatrudnione razem z nim w trakcie omówionych okresów zatrudnienia związanych z (...) (...) w C., w tym w (...) jak również w (...) i B.. Miejsce wykonywania pracy oraz powierzone stanowiska i funkcje pozwalały im na codzienny bezpośredni kontakt. Świadkowie zgodnie wskazali, że Z. H. (1) pracował jako betoniarz zbrojarz wykonując przy pracach betoniarsko zbrojarskich także w ramach technologii produkcji elementów betonowych czynności suwnicowego, znoszącego z linii wyprodukowane prefabrykaty budowlane, wykonując prace bezpośrednio przy produkcji zbrojeń do form betonowych oraz przy

produkcji betonowych elementów budowlanych. Świadkowie opisali szczegółowo pracę wnioskodawcy, wykonywane czynności oraz czynniki szkodliwe, na które był narażony wnioskodawca przy wykonywaniu swoich obowiązków. Zeznania świadków są logiczne i spójne, korelują ze sobą i z zeznaniami skarżącego, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne.

Powyższa ocena dotyczy również zeznań samego wnioskodawcy Z. H. (1), skoro były one zgodne z wiarygodnymi zeznaniami świadków. Wnioskodawca wystarczająco szczegółowo opisał swoje obowiązki we wszystkich zakładach pracy, które zostały potwierdzone przez świadków odnośnie kolejnych okresów zatrudnienia. Jego zeznania znalazły pełne oparcie w aktach osobowych, które Sąd zgromadził z (...). Brak jest jakichkolwiek podstaw aby kwestionować jego zeznania.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został ustalony również w oparciu o przytoczone dowody z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego oraz w aktach osobowych wnioskodawcy z omówionego zakładu pracy (koperta k. 12as). Zostały one sporządzone w przepisanej formie, w oparciu o obowiązujące w dacie ich wydania przepisy prawne przez kompetentne osoby w ramach przysługujących im uprawnień.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie Z. H. (1) jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury Z. H. (1) musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego lub wnieść o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnić:
 - a) co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
 - b) staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Jak ustalono, skarżący nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, ma ukończone 60 lat życia i na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymował się co najmniej dwudziestopięcioletnim okresem uprawniającym do świadczenia.

Dokonując oceny, czy wykonywaną przez skarżącego pracę w trakcie omówionych okresów zatrudnienia można zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach, należy przyznać, że wnioskodawca występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia nie przedłożył stosownych świadectw na potwierdzenie tej okoliczności. Na tej podstawie Zakład oprócz okresu pracy w (...) w wymiarze 1 roku, 4 miesięcy i 1 dnia nie uznał żadnego innego okresu zatrudnienia jako pracy w szczególnych warunkach. Taka sytuacja nie może dyskwalifikować możliwości ubiegania się o przedmiotowe świadczenie. Należy mieć na uwadze, że brak takiej dokumentacji nie oznacza sam w sobie, że pracownik nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Obowiązek sporządzenia odpowiednich świadectw obciąża pracodawcę, z czym wyciąganie jakichkolwiek negatywnych konsekwencji z nieścisłości w niej zawartych wobec pracownika byłoby dla niego nazbyt krzywdzące.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe pozwoliło ustalić w sposób pewny, że wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych w następujących okresach:

- w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym i (...) w okresach od 20.06.1979r. do 28.02.1989r, od 30.07.1990r. do 31.12.1991r. i od 15.01.1992r. do 31.01.1993r. w sumie 12 lat i 2 miesiące.
- w trakcie budowy eksportowej w CSRR od 01.03.1989r. do 30.06.1990r. -1 rok i 4 miesiące;
- w Zakładzie Usługowo- (...) sp. z oo. od 01.02.1994r. do 11.11.1995r. przez okres 1 roku, 9 miesięcy i 11 dni;
- w Przedsiębiorstwie Produkcyjno- Handlowym (...) sp. z o.o. w okresie od 12.11.1995r. do 20.04.1997r. przez okres 1 roku 5 miesięcy i 8 dni.

Wszystkie te okresy stanowią sumę 16 lat i 8 miesięcy pracy jako betoniarz zbrojarz. Zakres jego obowiązków odpowiadał opisanemu w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. nr 8, poz. 43 ze zm.) – wykaz A, dział V „w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych”, poz. 4 „prace zbrojarskie i betoniarzkie” oraz odpowiada stanowisku „betoniarza” i zbrojarza wymienionemu w wykazie A, dział V, poz. 4, pkt 2 i 3 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie stanowisk pracy w zakładach nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty (Dz.Urz. MBiPMB, Nr 3, poz. 6 ze zm.);

W odniesieniu do wszystkich wymienionych wyżej okresów należy wskazać, że w pełni przez Sąd Okręgowy aprobowane stanowisko Sądu Najwyższego, nakazuje przy ustalaniu, czy wykonywana była praca w warunkach szczególnych, kierować się przede wszystkim rzeczywistym zakresem obowiązków, a nie nazwą stanowiska pracy (por. wyrok z dnia 19 maja 2011 r., III UK 174/10, z dnia 9 marca 2010 r., I UK 324/09, z dnia 8 czerwca 2011 r., I UK 393/10).

W związku z powyższym należy uznać, iż wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do ustalenia mu prawa do emerytury zawarte w omówionych przepisach. Prawo do świadczenia zostało ustalone od dnia (...) to jest od dnia złożenia wniosku w tym przedmiocie.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 kpc orzekł jak w sentencji.